

ONTWIKKELBEELD MOBILITEIT REGIO ALKMAAR

mei 2019

Voorwoord

Regio Alkmaar is een sterke, zelfbewuste regio met toekomst. Mensen komen er graag. Bezoekers, inwoners en bedrijven van de metropoolregio vinden dat ook. De regio maakt daardoor steeds meer deel uit van het daily urban system van de Metropoolregio Amsterdam. Op een half uur afstand reizen is dit, in metropolitaanse termen, ook gewoon om de hoek. Wij investeren als regio fors in een verdere versterking van de kwaliteiten van onze regio, door te investeren in woningbouw, goede interne bereikbaarheid, een bloeiende economie en een aantrekkelijk toeristisch en recreatief verblijfsklimaat. We bieden daarmee oplossingen voor de druk die iedere dag in de metropoolregio wordt ervaren. Daarmee gaan we door, zoals beschreven in de Focusagenda 2019-2022, waarin wonen, bereikbaarheid en energie-innovatie als focuspunten zijn benoemd. Duidelijk is dat onze sterke ontwikkeling ook vraagstukken oproept over de mobiliteit. Binnen de regio, tussen regio's en zeker ook tussen Regio Alkmaar en de Metropoolregio Amsterdam. We zetten in op de verbetering van alle vervoersmodaliteiten. In dit Ontwikkelbeeld Mobiliteit Regio Alkmaar geven we daaraan uitwerking.

Marcel van Zon	Wethouder gemeente Alkmaar (contactpersoon namens Regio Alkmaar)
Monique Stam-de Nijs	Wethouder gemeente Heerhugowaard
Nils Langedijk	Wethouder gemeente Langedijk
Erik Bekkering	Wethouder gemeente Bergen
Cecilia van Weel-Niesten	Wethouder gemeente Uitgeest
Paul Slettenhaar	Wethouder gemeente Castricum
Rob Opdam	Wethouder gemeente Heiloo

Regio Alkmaar verweven met de MRA

Regio Alkmaar is een dynamische regio, die steeds meer verweven raakt met de Metropoolregio Amsterdam (MRA). De regio blijft investeren in haar unieke kwaliteiten en draagt graag bij aan de woningbouwopgave van de MRA.

Door de korte afstand tot de MRA, de aanwezige infrastructuur met goede OV- en logistieke verbindingen, in combinatie met de aantrekkelijke landschappen, steden en dorpen, heeft de regio veel te bieden voor bewoners, ondernemers en bezoekers van elders.

Dit alles biedt een unieke kans om binnen een half uur reisafstand van Amsterdam woningbouw te realiseren en toerisme en recreatie te faciliteren.

De voordelen op een rijtje:

- ✓ Woningen met goede prijs/kwaliteitverhouding in aantrekkelijke omgevingen, complementair aan de MRA
- ✓ Drukverlaging woningmarkt MRA
- ✓ Versterking steden en dorpen Regio Alkmaar
- ✓ Aantrekkelijk vestigingsklimaat
- ✓ Hollands toerisme en recreatie
- ✓ Invulling van het provinciale knooppuntenbeleid (verdichten)
- ✓ Kosteneffectieve investeringen in bereikbaarheid en mobiliteit

Regio Alkmaar

In Regio Alkmaar werken de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard, Heiloo, Langedijk en Uitgeest samen. Deze gemeenten onderschrijven het belang van een gezamenlijke visie en aanpak op de belangrijke regionale opgaven. In het Omgevingsbeeld Regio Alkmaar beschrijft de regio wat haar onderscheidt en is een perspectief voor de toekomst geschetst.

Dit Ontwikkelbeeld Mobiliteit beschrijft de ambities in het brede spectrum van bereikbaarheid en mobiliteit en geeft richting aan kansrijke oplossingen voor Regio Alkmaar, rekening houdend met de ambities op het gebied van woningbouw en economische ontwikkeling.

Diversiteit als troef

Diversiteit is de kernkwaliteit van Regio Alkmaar. De regio ligt prachtig aan de Noordzee, kent mooie steden en karakteristieke dorpen, bezit een sterke ondernemersgeest en bestaat uit aantrekkelijke landschappen.

Stedelijk hart

Bos en landgoederen

Kernen met treinstations

Waterrecreatie

Cultuurhistorie

Polderlandschap

Karakteristieke dorpen

Bollenvelden

Agribusiness

Wandelen & fietsen

Poort naar de duinen

Strand

Noordzee

Bijdrage aan woningbouwopgave MRA

40.000 extra woningen in Holland boven Amsterdam met zwaartepunt in Regio Alkmaar

Regio Alkmaar ontwikkelt zich als krachtige regio met aantrekkelijke steden, hoogwaardige ov-knooppunten, goede verbindingen, unieke landschappen, fijne woondorpen en een sterke economische structuur. Een regio met hoogopgeleide inwoners, die sterk verbonden is met de MRA. Bewoners en ondernemers trekken zich weinig aan van de bestuurlijke grenzen; het ‘daily urban system’ van de metropoolregio breidt zich uit.

De regio richt zich nu en in de toekomst op de regionale woningvraag, maar voelt ook de bovenregionale marktdruk. De regio ziet dat in toenemende mate woningzoekenden vanuit de MRA hier een aantrekkelijk alternatief vinden. De regio speelt hierop in door centrum-stedelijke en groen-stedelijke woonmilieus te ontwikkelen, op karakteristieke locaties die goed bereikbaar zijn met openbaar vervoer.

De locaties liggen:

- Op ongeveer een half uur van het centrum van Amsterdam
- In of nabij de stads- en dorpscentra of bij unieke landschappen
- Op maximaal 1200 meter van een belangrijk OV-knooppunt en/of binnen 10 minuten fietsen

* Bovenstaande beschrijving is gebaseerd op de propositie Holland boven Amsterdam – Wonen in Noord-Holland Noord (2018)

“EMA-expats kiezen voor Alkmaar. Zo pakt u ook een deel van de Brexit-buit”

De huizenprijzen in de hoofdstad gaan door het plafond, het EMA-personeel kunnen we de schuld niet geven. Dat kiest namelijk vaker voor Den Haag als woonplaats dan Amsterdam. Opvallend: ook Alkmaar en omstreken scoren goed bij de uit Londen overgekomen medewerkers van het Europese Geneesmiddelenbureau. Wat zegt dit over de kansen voor andere steden en regio's om ook uit de Brexit-ruif te eten? Wat kun je als gemeente of regio zelf doen?

Bron: Stadszaken.nl

Woningbouwlocaties

Locaties die ontwikkeld worden:

- ♥ Zandzoom (verdichting bestaand plan) Heiloo en Limmen
- ♥ Binnenstad Alkmaar (binnenstedelijk bouwen)
- ♥ Kanaalzone Alkmaar
- ♥ Stationsomgeving Heerhugowaard
- ♥ Stationsomgeving Castricum (Poort naar de Duinen)
- ♥ Stationsomgeving Uitgeest
- ♥ Delversduin (Egmond aan den Hoef) en andere projecten in gemeente Bergen

Stationsomgeving Castricum (Poort naar de Duinen)

Zandzoom (verdichting bestaand plan)

Delversduin (Egmond aan den Hoef)

Binnenstedelijk bouwen Alkmaar

Stationsomgeving Heerhugowaard

Stationsomgeving Uitgeest

Kanaalzone Alkmaar

Mobiliteitsopgave

De woningbouwambities van de regio leiden tot een toename van de mobiliteit. De regio kent tevens een groei in toerisme en recreatie en, door de aantrekkende economie, een toename van personen- en goederenvervoer (ook vanuit de Kop van Noord-Holland). Deze ontwikkelingen leiden tot een uitdagende mobiliteitsopgave, die vraagt om een ambitieuze aanpak. Inzet op ketenmobiliteit is nodig, maar ook een upgrade van de bestaande infrastructuur.

Inzet op ketenmobiliteit

Met ketenmobiliteit combineren reizigers tijdens hun reis op een snelle en gemakkelijke manier de fiets, het openbaar vervoer, de auto en andere vervoerwijzen. Zo kunnen mensen de slimste en snelste route naar hun bestemming nemen, inclusief de first en last mile (het eerste deel van de reis en het laatste deel tot de bestemming). Bijvoorbeeld door met de eigen fiets of auto naar het station te gaan, daar de trein te nemen en daarna over te stappen op een OV-fiets. Het denken vanuit de ketenverplaatsing is essentieel voor adequate oplossingsrichtingen bij stedelijke verdichting. Om de ketenverplaatsing te faciliteren dienen de knooppunten optimaal als overstappunt te functioneren, en de faciliteiten en het netwerk van fiets en openbaar vervoer op orde te zijn.

Inzet op ketenmobiliteit is nodig, maar dit alleen is niet voldoende om de mobiliteitsopgave van de regio het hoofd te bieden; dit vraagt ook om een upgrade van het bestaande hoofdwegenet.

De inzet op **knooppuntontwikkeling, fiets en OV** is in lijn met het gedachtegoed van de mobiliteitsladder (ook wel: ladder van Verdaas). Met deze systematiek worden mogelijke oplossingen eerst gevonden in de ruimtelijke ordening, mobiliteitsmanagement of optimalisatie van openbaar vervoer en fiets. Ook het beter benutten van infrastructuur is onderdeel van deze aanpak. Pas als dit onvoldoende soelaas biedt wordt gekeken naar een upgrade van infrastructuur.

1 Knooppuntontwikkeling

De Zaancorridor is de spoorlijn tussen Amsterdam en Heerhugowaard met daarop 13 OV-knooppunten. Door de goede bereikbaarheid vanuit Amsterdam liggen langs deze corridor volop kansen voor woningzoekenden, bedrijven en voorzieningen. Sinds november 2014 werken provincie Noord-Holland, de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Castricum, Uitgeest, Heiloo, Alkmaar en Heerhugowaard, de NS en ProRail samen aan diverse projecten die worden uitgevoerd in de stationsomgevingen. Hiervoor is een intentieovereenkomst opgesteld. Zo werkt Heerhugowaard stapsgewijs aan de ontwikkeling van haar stationsgebied. Komende jaren wordt de openbare ruimte met de primaire routes van en naar het NS-station aangepakt. De volgende fase omhelst de herontwikkeling van het Stationsplein en het NS-station zelf. Ook de andere gemeenten werken hard aan plannen voor de stationsomgevingen.

Groei op het spoor realiseert de regio aan de hand van de vijf V's:

- Verdichten (wonen, werken en voorzieningen nabij stations)
- Versnellen (treinreis en het voor- of natransport)
- Verknopen (aansluiting / overstap)
- Veraangename (verbeteren beleving)
- Verleiden (stimuleren gedragsverandering)

Knooppuntontwikkeling is het bundelen van ruimtelijke ontwikkelingen nabij openbaar vervoersknooppunten. Op deze manier vindt integrale gebiedsontwikkeling plaats waarin verschillende functies (wonen, werken, winkels) en modaliteiten (OV, fiets, auto) samenkomen.

Regio Alkmaar ziet het belang en de voordelen van integrale knooppuntontwikkeling en zet zich in om, in samenwerking met de provincie Noord-Holland en MRA, de knooppunten op de Zaancorridor verder te ontwikkelen, zodat deze knooppunten als pijler in het mobiliteitssysteem kunnen fungeren.

2 Fietsen

De fiets is een belangrijke vervoerwijze in ons mobiliteitssysteem en in de ketenverplaatsing. Werd de fiets van oudsher vooral gebruikt voor korte verplaatsingen, inmiddels is de fiets ook voor langere verplaatsingen steeds meer gemeengoed geworden, zowel voor woon-werk, woon-onderwijs, recreatieve en als voor sociaal-maatschappelijke doeleinden. Door de elektrische fiets kunnen mensen eenvoudiger langere afstanden afleggen. Hierdoor verdubbelt het bereik van de fiets als vervoermiddel (de algemeen geaccepteerde fietsafstand gaat van ca. 7,5 naar ca. 15 km). Zo is de fiets voor steeds meer regionale verplaatsingen een aantrekkelijk alternatief.

In Regio Alkmaar wordt momenteel hard gewerkt aan de realisatie van een doorfietsroute tussen Heerhugowaard en Castricum/Uitgeest via Alkmaar, Heiloo en Limmen. Dit is de eerste stap in het realiseren van een regionaal netwerk van doorfietsroutes, dat aansluit op het snelfietsnetwerk van de metropoolregio Amsterdam.

Regio Alkmaar ziet volop kansen voor de fiets en zet hier aan de hand van het Perspectief Fiets van de provincie Noord-Holland sterk op in. Belangrijke items voor Regio Alkmaar zijn de realisatie van een netwerk van doorfietsroutes, versterking van de ketenreis, mogelijkheden bieden voor deelfietsen en stimuleren van het fietstoerisme. Uiteraard is een veilige fietsinfrastructuur hierbij een belangrijke randvoorwaarde.

3 Openbaar vervoer

Openbaar vervoer is en blijft een belangrijke schakel in het mobiliteitssysteem, voor woon-werkverkeer richting de MRA, maar ook voor toerisme en recreatie richting bijvoorbeeld Castricum als de poort naar de duinen. Hiermee komt een toeristische ‘tegenspits’ op gang. Regio Alkmaar onderschrijft het belang van meer en snellere treinen op de Zaancorridor, met instandhouding van de huidige IC-stations (inclusief rechtstreekse verbindingen voorbij Amsterdam). Om de leefbaarheid en veiligheid te borgen en barrièrewerking tegen te gaan pleit Regio Alkmaar ervoor om alle overwegen ongelijkvloers te maken. Dit is de enige robuuste oplossing om een duurzame en veilige leefomgeving te realiseren in combinatie met de woningbouwopgave en PHS.

Ondersteunend aan de verbeteringen op het spoor, is het nodig dat andere lokale en regionale vormen van openbaar vervoer (waaronder busvervoer) meegroeien met de woningbouwopgave. Een solide totaalpakket aan openbaar vervoer is essentieel voor een duurzaam regionaal mobiliteitssysteem.

Regio Alkmaar draagt graag bij aan de woningbouwopgave van de MRA en zet in op openbaar vervoer dat daarbij past: directere en snellere verbindingen om de MRA en Regio Alkmaar nader tot elkaar te brengen, met instandhouding van de huidige IC-stations (inclusief rechtstreekse verbindingen voorbij Amsterdam). Tevens pleit Regio Alkmaar er voor om alle overwegen ongelijkvloers te maken. Alleen zo wordt duurzame en veilige mobiliteit geboden aan de huidige en toekomstige bewoners.

In het kader van het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) gaan er meer treinen rijden op het spoor tussen Alkmaar en Amsterdam. In totaal 6 intercity's per uur per richting. Dat zijn er nu 4. Ook tussen Uitgeest en Amsterdam wordt het aantal treinen uitgebreid: van 4 sprinters naar 6 sprinters per uur per richting.

In het Regionaal OV Toekomstbeeld werken MRA en Regio Alkmaar samen aan toekomstbeelden voor het OV-systeem voor het jaar 2040. De wensen van de toekomstige reizigers staan hierbij centraal. In minder drukke gebieden moeten voorzieningen bereikbaar blijven, in gebieden waar de vraag hoog is wordt de capaciteit vergroot. Er wordt o.a. ingezet op beter benutten van de spoorinfrastructuur maar ook het vergroten van de agglomeratiekracht, sociale cohesie en leefbaarheid, waarbij ook kleinere verdichtingslocaties en het landelijk gebied uitstekend op het OV worden aangesloten.

4 Blik op mobiliteitsontwikkelingen

Verfrissende aanpak voor (duurzame) ontsluiting werklocaties

Recreanten en toeristen verleiden met optimale OV- en fietsverbindingen

Mobility as a Service

Werkgeversaankpak

Elektrische buurtbakfiets

Waterstofregio

Proeftuin autovrije straten & pleinen

Shuttleverbindingen

Bestelbus-loze buurt

Doorfietsroutes

Collectieve werkplekken

Deel-e-bikes & deelauto's

HUB-stations

Watertaxi

Gebiedsontwikkelingen als uitgelezen kans voor duurzame mobiliteit

Experimenteren met innovatieve mobiliteitsoplossingen

5 Robuust en optimaal ontsloten hoofdwegennet

Regio Alkmaar zet in op Smart Mobility oplossingen, waarmee de bestaande infrastructuur beter wordt benut met behulp van gebruik van data en nieuwe technologieën, zoals innovatieve intelligente verkeerslichten en real-time informatievoorziening voor weggebruikers. Hiermee wordt nog beter gebruik gemaakt van het beschikbare wegennet.

Naast alle genoemde oplossingsrichtingen is het voor een goede toekomstige bereikbaarheid noodzakelijk om ook te investeren in het hoofdwegennet. Voor Regio Alkmaar is een upgrade van de Ring Alkmaar en hoofdwegen als de A9, N203, N504, N242, N245 en N9, van groot belang.

Ring Alkmaar is (net als Ring Amsterdam) benoemd als essentiële draaischijf voor de bereikbaarheid in Noord-Holland. De doorstroming op de Ring Alkmaar en aansluitende hoofdwegen is bepalend voor de bereikbaarheid van bewoners en bedrijven in Regio Alkmaar, maar zeker ook voor omliggende regio's. Ook zet Regio Alkmaar in op een robuustere verbinding met Amsterdam en een beter bereikbare kust.

De doorstroming van het hoofdwegennet en belangrijke regionale wegen en stedelijke hoofdaders vergt structurele en robuuste maatregelen; meer capaciteit voor bereikbaarheid met oog voor leefbaarheid en de unieke diversiteit van de regio.

Naast bereikbaarheid spelen ook vraagstukken omtrent leefbaarheid (waaronder barrièrewerking), verkeersveiligheid en gezondheid. Een integrale aanpak is hierbij nodig, bijvoorbeeld op de N203 door de kernen Heiloo, Limmen, Castricum en Uitgeest.

De prioriteit voor het hoofdwegennet ligt bij een upgrade van bestaande infrastructuur. Hiermee onderscheidt Regio Alkmaar zich met een kostenefficiënte investering in infrastructuur die snel realiseerbaar is.

Kortom

Regio Alkmaar raakt steeds meer verweven met de metropoolregio. De regio investeert in een versterking van haar unieke kwaliteiten en haar economische positie. De regio is een draaischijf voor zowel personenvervoer, als goederenvervoer, transport en logistiek. Daarnaast draagt de regio graag bij aan de woningbouwopgave van de MRA. De regio biedt mooie landschappen, steden en dorpen op een half uur van de MRA. Woningbouwlocaties kunnen snel ontwikkeld worden. De regio wil samen met MRA en andere partners komen tot een toekomstbestendig en duurzaam mobiliteitssysteem dat past bij haar woningbouwambities en de ontwikkelingen die in de MRA en de regio spelen.

Regio Alkmaar zet in op ketenmobiliteit. Door de regio wordt geïnvesteerd in knooppuntontwikkeling langs de Zaancorridor. De regio maakt werk van fietsen, door een netwerk van fietsroutes te realiseren en de ketenreis te vergemakkelijken. Een versterking van de spoorverbindingen, met instandhouding van de huidige IC-stations en met oog voor leefbaarheid, vormt een speerpunt van de regio. Ook gaat de regio actief aan de slag met innovatieve mobiliteitsconcepten. In aanvulling op deze oplossingsrichtingen kan een upgrade van het hoofdwegennet niet uitblijven om de bereikbaarheid ook in de toekomst te waarborgen. Investerings in de mobiliteit in Regio Alkmaar en robuuste verbindingen van en naar de MRA zijn een kostenefficiënte oplossing voor de opgave van de MRA.

Regio Alkmaar wil graag de getoonde ambities en plannen daadwerkelijk realiseren. Hiertoe is het nodig dat deze ambities en plannen onderdeel worden van de (investerings)plannen van MRA, Provincie Noord-Holland en Rijk, waaronder het MIRT met bijbehorende randvoorwaarden en middelen. Gezamenlijk met partners willen we de (boven)regionale mobiliteitsuitdagingen op een structurele wijze oppakken. Regio Alkmaar pleit voor een integrale, regionale mobiliteitsstudie om te komen tot een robuust maatregelenpakket waarmee de woningbouwambities succesvol worden ingevuld en de regionale kwaliteiten verder worden versterkt.

